

Europaudvalget

FOLKETINGET

REFERAT

AF 2. EUROPAUDVALGSMØDE

Dato: torsdag den 12. oktober 2017

Tidspunkt: kl. 11.15

Sted: vær. 2-133

Til stede: Erik Christensen (S), formand, Kenneth Kristensen Berth (DF), næstformand, Eva Kjer Hansen (V), Nikolaj Villumsen (EL) og Rasmus Nordqvist (ALT).

Desuden deltog: statsminister Lars Løkke Rasmussen

Statsministeren: Der var digitalt topmøde den 29. september i Tallinn, og torsdag og fredag i næste uge er der møde i Det Europæiske Råd. I forlængelse deraf er der møde i artikel 50-formatet – altså uden Storbritannien. På torsdag skal vi bl.a. diskutere migration, den digitale dagsorden, EU's fremtid, forsvar og Tyrkiet. Fredag i EU-27-formatet skal vi gøre status over Brexit-forhandlingerne. Jeg forventer også, at sagen om genplaceringen af de to agenturer, der i dag ligger i London, kort vil blive berørt.

Først et par kommentarer til det møde, der fandt sted i Tallinn. Det var et uformelt møde, der gav rum for en fri og strategisk drøftelse om, hvordan vi sikrer vores førerposition og vores interesser i en globaliseret verden, der bliver stadig mere digital. Der er mange vinkler på den debat: For nogle handler det mest om at adressere store multinationale digitale virksomheders dominans på det indre marked, mens det for andre – herunder regeringen – handler nok så meget om, hvordan man understøtter innovation og sikrer, at også små virksomheder kan få fodfæste.

Der var også en drøftelse af digitaliseringen af den offentlige sektor. Her var jeg blevet bedt om at holde et indlæg om den danske førerposition. Det er godt at blive mindet om, at vi har en sådan, for når man taler om it og den offentlige sektor, er det tit de ting, der ikke fungerer, som vi fokuserer på. Et eksempel kunne være den digitale tinglysning, hvor nyhedsdækningen var stor, mens der var indkøringsproblemer, men nu, hvor fungerer det perfekt, og vi har det mest effektive tinglysningssystem i hele verden, taler vi ikke så meget om det. Så er det jo rart, at der er nogle, der inviterer, for det minder os om, at det ikke ser så ringe ud endda. Der var en stor interesse for emnet – og også for vores disruptionsråd.

Der var også en drøftelse om cybersikkerhed, der bl.a. tog udgangspunkt i Kommissionens nye pakke, men det var som sagt et uformelt møde, hvor der ikke blev truffet beslutninger. Formandskabet har rundsendt egne konklusioner efter mødet, og sagen er også på dagsordenen torsdag og fredag.

Aftenen inden var der en uformel middagsdrøftelse om EU's fremtid i lyset af en række taler, der er holdt på det seneste: kommissionsformands Junckers tale om Unionens tilstand, Macrons Sorbonnetale og den portugisiske premierministers tale i Brugge. Der var mulighed for at uddybe synspunkter og udveksle holdninger og overvejelser i forhold til de temaer, som talerne bragte op. Det var altså en fri debat. Grundlæggende var der en positiv

og konstruktiv tone og atmosfære, men det står også klart, at der er mange forskellige holdninger til både ambitionsniveauet for eventuelle nye integrationsprojekter og til spørgsmålet om, hvordan man skal gribe det an – altså, hvordan man skal organisere en sådan debat. Min fornemmelse er, at det meget store flertal er glade for Bratislavadagsordenen, som vi besluttede sidste år, og ikke har synderlig travlt med at starte nye processer, der kan udfordre sammenholdet blandt EU's 27 medlemslande. Under drøftelsen fremhævede formanden for Det Europæiske Råd netop vigtigheden af at fastholde EU-27-sammenholdet. Min opfattelse er, at nu har vi været igennem mange kriser – bankkrise, finanskrise og migrationskrise – og tingene begynder at flytte sig i den rigtige retning. Der er vækst i hele Europa. Migrationsstrømmen er ikke under kontrol, men tallene er for nedadgående, så jeg tror, at man skal passe lidt på med ikke at finde en krise selv ved at starte alt for vidtløftige processer og projekter. Vi får se.

I næste uge mødes vi så igen. Torsdag er bl.a. migration på dagsordenen. Vi har set, som jeg også lige antydede, et fald i migrationsstrømmen, særlig på den centrale middelhavsroute, men situationen er fortsat ustabil, og smuglerne giver sig nok ikke uden videre. Billedet ændrer sig hele tiden, så det er fornuftigt at gøre status over EU's indsats på samtlige ruter og sikre, at alle relevante EU-instrumenter tages i brug og tilpasses, så de får den størst mulige effekt. Det handler bl.a. om at få fuld kontrol med den ydre grænse og operationel støtte til de mest berørte medlemslande. Det gælder også samarbejdet med transit- og oprindelseslande om migrationshåndtering og fjernelse af årsagerne til migration. Danmark støtter et stærkt EU-fokus på migrationsudfordringen, og indsatsen er som sagt begyndt at virke, men vi er langt fra i mål endnu.

Jeg forventer også, at stats- og regeringscheferne vil drøfte fremskridt inden for reformen af det fælles europæiske asylsystem, herunder revisionen af Dublinforordningen. Det er en meget vanskelig sag, der ikke har flyttet sig meget i den seneste tid. De fremskridt, man kan drøfte, er altså nok beskedne.

Der vil også være en drøftelse af det digitale Europa, hvor formålet er at følge op på Tallinnmødet og presse på for, at der arbejdes målrettet for at få vedtaget alle initiativerne i strategien for det digitale indre marked inden udgangen af næste år. Det har vi stor interesse i at sikre fra dansk side. Her er der lagt op til relativt detaljerede konklusioner, og vi har sammen med 14 andre lande presset på med et indspil til Kommissionen, som jeg synes er godt afspejlet.

På mødet vil vi også drøfte forsvar med fokus på forberedelserne af et forstærket forsvarssamarbejde. Her er der igangsat en række konkrete tiltag, der har til formål at styrke det operative samarbejde i forbindelse med fælles missioner og at sikre grundlaget for en stærkere og mere innovativ europæisk forsvarsindustri. Der er grundlæggende enighed om, at EU-NATO-samarbejdet skal styrkes yderligere, og at de medlemslande, der kan og vil, skal have mulighed for at samarbejde yderligere gennem et forstærket forsvarssamarbejde. Det er forventningen, at der i forlængelse af drøftelserne i næste uge vil blive truffet en beslutning om dette emne på DER-mødet i december.

Grundlæggende er det positivt, at EU bidrager mere til Europas sikkerhed. Det er godt for Europa, for NATO og for Danmark, men der er selvfølgelig den udfordring, at selv om vi ikke kender konturerne af det her i alle detaljer, forventes det, at Danmark ikke kan deltage på grund af forsvarsforbeholdet.

Vi vil også have en generel drøftelse om EU's relationer til Tyrkiet. Punktet er sat på dagsordenen, fordi vi er flere, som har svært ved at se meningen i, at vi opretholder optagelsesforhandlinger med Tyrkiet i en situation, hvor udviklingen i landet gør, at det ikke på nogen måder er realistisk at se Tyrkiet som et EU-land. I min optik har Erdogan selv lukket den dør, og jeg kan ikke se det Tyrkiet, vi oplever i dag, blive medlem af EU. Det synes jeg man skal drage konsekvensen af frem for at forstille noget andet. Det fornemmer jeg også en forståelse for hos flere af mine kolleger. Det er min opfattelse, at alle deler det synspunkt, at det Tyrkiet, vi kender i dag, ikke kan blive medlem af EU, men indtil videre er det kun Tyskland og Østrig, der sammen med Danmark har givet udtryk for den skarpe konklusion. Nu får vi debatten, og jeg hilser den velkommen. Det er selvfølgelig vigtigt at have en balance, for selv om man måtte suspendere eller stoppe optagelsesforhandlingerne, er der brug for at fastholde en dialog, for det får ikke Tyrkiet eller problemer i landet til at gå væk. Dertil kommer, at Tyrkiet har en geografisk placering, der gør det til en vigtig partner for både Danmark og EU i relation til migrations- og terrorbekæmpelse. Tyrkiet er også NATO-allieret, så det er godt, at vi får den debat.

Vi skal også drøfte EU's fremtid som opfølgning på den frie middagsdrøftelse i Tallinn om bl.a. Macrons ideer. I går mødtes jeg med DER's formand, Donald Tusk, og jeg brugte det møde til at understrege, at den danske regering fortsat støtter den plan, som vi gav hinanden hånden på i Bratislava med fokus på at levere konkrete resultater på konkrete områder, der har konkret betydning for borgerne: vækst og beskæftigelse, effektiv håndtering af migrationsudfordringen og sikkerhed og tryghed. Det er områder, hvor man faktisk gør fremskridt, og hvor vi kan gøre yderligere fremskridt, hvis vi fastholder fokus. Det skal ikke forstås sådan, at jeg ikke er parat til at diskutere nye ideer eller nye initiativer, der kan være til gavn for Danmark og for Europa, men at vi hellere skal bruge kræfterne på at løse konkrete problemer end på at diskutere vidtløftige ideer. Vi er noget bekymrede for at få igangsat processer, som i selve den måde, de er designet på, rummer en risiko for en splittelse mellem de 27 tilbageværende EU-lande. Nogle af de ideer, som bl.a. Macron har luftet, er ideer på områder, hvor Danmark har forbehold. Det gælder bl.a. videreudviklingen af eurosamarbejdet og en række forslag om forsvarssamarbejdet og det retlige samarbejde. Her vil Danmark under alle omstændigheder ikke kunne deltage. Det betyder ikke, at vi kan, skal eller vil forhindre andre i at gå videre, hvis de er enige om det, men det er klart, at vi har en objektiv interesse i at presse på for, at det procesmæssigt bliver tilrettelagt på en måde, hvor man ikke på forhånd ekskluderer folk. Der skal være transparens i tingene. Derfor glæder jeg mig også over, at formanden for Rådet har lagt op til en proces, hvor de her spørgsmål drøftes i EU-27-kredsen. Jeg hilser det også meget velkomment, at han har taget lederskabet på sig – bl.a. ved at besøge en række lande en 10-12 EU-lande og have bilaterale telefonsamtaler med resten for på en effektiv måde at kunne sætte sig i spidsen for processen. Det er jeg meget tilfreds med.

Endelig et par ord om artikel 50-topmødet, der finder sted på næste fredag. Her skal vi gøres status over forhandlingerne om skilsmissspørgsmålene i fase 1: borgernes situation, Irlandsspørgsmålet og det finansielle mellemværende. Her står det allerede nu klart, at EU's chefforhandler, Michel Barnier, ikke mener, at der har været tilstrækkelige fremskridt i forhandlingerne med Storbritannien til, at han vil anbefale os at gå videre til fase 2 i forhandlingerne. Der er anerkendelse af de fremskridt, der er opnået, og af de generelle tilkendegivelser, som den britiske premierminister, Theresa May, er kommet med i den tale, hun holdt i Firenze for få uger siden. Men der er også meget bred enighed om, at der er behov for, at man fra britisk side omsætter talen til klarere og mere konkrete meldinger ved forhandlingsbordet, før der kan opnås de nødvendige fremskridt i forhold til de overordnede principper for skilsmissen. Der er vi ikke endnu, og derfor forventer jeg heller ikke, at der vil blive truffet en beslutning om at gå videre til fase 2 i oktober.

Endelig forventer jeg en kort statusdrøftelse om genplaceringen af de to agenturer, Medicinalagenturet og Bankagenturet. Her er der lagt op til en afrapportering fra drøftelserne om samme spørgsmål på rådsmødet for almindelige anliggender den 17. oktober. Jeg forventer ikke, at der vil være en substansdrøftelse af, hvor agenturerne skal placeres.

Det var, hvad jeg vil fremhæve fra det møde, der har fundet sted, og de møder, der skal finde sted.

Kenneth Kristensen Berth bad statsministeren om at sige et par ord om, hvordan netop præsident Macrons tale var blevet modtaget. Om migration sagde han, at han kunne forstå, at der var udfordringer i forhold til udskibning af personer fra Tunesien. Det undrede ham, at EU ikke kunne komme i nærmere dialog med tuneserne om problemet. Ville det blive taget op på mødet?

Han var tilfreds med regeringens holdning i forhold til tyrkisk medlemskab af EU, men ville gerne vide mere om den videre proces. Skulle der ikke på et tidspunkt trækkes en streg i sandet med besked til Tyrkiet om et stop eller afbrydelse af optagelsesforhandlingerne?

Kenneth Kristensen Berth henviste i øvrigt til et interview med den danske finansminister i The Guardian, hvor han talte om behov for mere fleksibilitet fra EU's side i Brexit-forhandlingerne. Han kunne forstå, at ministeren efterfølgende havde følt sig misforstået, men var det statsministerens opfattelse, at man fra EU's side ikke havde været fleksibel nok i forhandlingerne? Statsministeren skulle ikke stå til regnskab for, hvad udenrigsministeren havde sagt på udvalgsmødet den 6. oktober 2017, men udenrigsministeren havde været mere optimistisk og mente ikke, at Junckers udtalelse om, at der skulle ske et mirakel for at komme videre med forhandlinger, var et reelt udtryk for, hvad der var foregået i EU. På det tidspunkt var det i udenrigsministerens optik muligt at komme videre. Hvad havde ændret sig fra den optimistiske tone og til, at man nu var der, hvor man var?

Nikolaj Villumsen henviste til den dårlige udvikling i Tyrkiet, hvor Amnestyansatte sad fængslet under absurde anklager om at være medlemmer af en terrororganisation, og danske skatborgere blev nægtet udrejsetilladelse. Det Europæiske Råd havde nu på mødet

den 20. oktober en unik mulighed for at lægge pres på Tyrkiet. Enhedslisten havde i årevis foreslået en suspending af optagelsesforhandlingerne, hvilket ville lægge et massivt pres på Erdogan, idet forhandlingerne kun kunne genoptages, hvis demokratiet blev sikret. Det ville også være en gave til den tyrkiske opposition. Et stop i forhandlingerne, som regeringen ønskede, ville derimod lette presset på Erdogan. Det undrede Nikolaj Villumsen, at udenrigsministeren havde meldt ud, at den danske regering ønskede at fortsætte dialogen med Tyrkiet om en udvidet toldunion. Det var en vigtig sag for Erdogan, og valgte man at fortsætte dialogen, ville det ikke presse Erdogan. Hvorfor for-spildte man sin chance og lod forhandlingerne om toldunionen bestå, når man kunne suspendere dem, indtil den demokratiske situation i landet var forbedret?

Rasmus Nordqvist spurgte, hvordan det gik med diskussionen om beskatning af danske digitale virksomheder. Og hvad med debatten om EU's fremtid? Juncker og Macron havde fremsat tanker om, hvordan man kan styrke demokratiet i EU, og der havde været tale om paneuropæiske lister, når der bliver pladser i overskud i Parlamentet oven på Brexit. Skulle man diskutere det på mødet? Og hvad var den danske regerings holdning til tiltag, der kan forbedre den demokratiske proces?

Statsministeren påpegede, at hvis man skulle suspendere eller stoppe optagelsesforhandlingerne, skulle der enstemmighed til. Der ville være forskellige indspil til, hvordan den sag skulle landes, og han forventede ikke, at man kunne ramme en konsensus på det kommende møde. Han var først og fremmest glad for at få drøftelsen – også med den ærlighed, som han selv lagde op til. Det spiller en rolle, at befolkningerne forstår situationen, og mange har svært ved at forstå, at EU fører optagelsesforhandlinger med Tyrkiet, når man ser på udviklingen i landet. Den danske udmelding var et spørgsmål om at skabe sync mellem realitet og formalitet, så befolkning kan forstå, hvad man gør. Der var mange dimensioner i forhold til Tyrkiet, hvor man også skulle værne om, at Tyrkiet er et NATO-allieret land. Man var nødt til at holde fast i relationerne til landet, satse på, at de kan bygges op, og samtidig passe på ikke at slukke lyset for den store demokratiske opposition i landet.

Statsministeren mente ikke, at der var diskrepans mellem det, som udenrigsministeren og han selv mente. Udenrigsministeren havde haft sagen oppe i udvalget, mens den femte forhandlingsrunde var i gang og havde ganske givet udtrykt et håb for den. Statsministeren delte nu mere det, der ville være Barniers vurdering, når man ramte næste uge, nemlig at der ikke havde været tilstrækkelig fremgang i fase 1 til, at man kunne gå videre til fase 2. Det forekom ham centralt, at de indledende spørgsmål om EU-borgeres rettigheder, om Irland og om den finansielle bodeling blev løst, før man gik videre.

Til Kenneth Kristensen Berth sagde statsministeren, at han ikke kendte til sagen med Tunesien, men ville se nærmere på den. Migrationsstrømmen til Italien udviklede sig i positiv retning: I juli 2017 var 10.000 personer ankommet til Italien. Det var fald på 57 pct. sammenlignet med måneden inden. I august kom der 4.500 mod 21.000 samme måned sidste år. Tallene var stadig for høje, men pilen pegede i den rigtige vej. Det var resultatet af en flerstrengt indsats: kapacitetsopbygninger, en libysk kystvagt, partnerskabsaftaler og mere hårdhed i tilgangen til, at hjemsendelsesaftaler er en forudsætning for andre aftaler.

2. Europaudvalgsmøde 12/10 2017

Man skulle også holde sig for øje, at dem, der lever af menneskestrømmen, ikke bare retter ind.

På Rasmus Nordqvists spørgsmål om beskatning svarede statsministeren, at Kommissionen havde givet nuanceret og godt bidrag til debatten. Ideelt set var det en global udfordring og burde håndteres et internationalt forum, men han kunne ikke udelukke, at man kunne lave nogle gode kortsigtede løsninger på europæisk plan.

Om Macrons tale sagde statsministeren, at det ville være en overdrivelse at sige, at man var nået til substansdrøftelserne. Der var tanker om uddybe eurosamarbejdet og om et eurobudget og en eurofinansminister. Det havde endnu ikke været diskuteret, idet det nu mere var til debat, hvordan man skulle tilrettelægge diskussionen. Det havde været på tale, at Frankrig ville initiere debatten. Statsministeren havde givet udtryk for en bekymring for, at diskussionen ikke skulle foregå centralt og havde fremsat det synspunkt, at man bør prøve at holde sammen på EU-27 og ikke holde særlige møder i særlige kredse. Det havde han tilkendegivet i Tallinn, og han ville også gøre det over for Donald Tusk i på mødet. Det var hans opfattelse, at flere andre lande var enige i det synspunkt.

Til Rasmus Nordqvist sagde statsministeren, at der efter hans mening ikke ville komme pladser i overskud. De ekstra sæder skulle bare væk ved den britiske udtræden, idet de afspejler en interesse, der ikke er der mere. Beklageligvis. En af grund var, at man også måtte tage den økonomiske konsekvens af Brexit, for hvem skulle ellers dække de udgifter. Statsministeren var heller ikke sikker på, at den danske befolkning vil opleve det som yderligere demokratisering af EU, at man i stedet for at stemme på danske partier skal stemme på paneuropæiske lister eller at formanden for Det Europæiske Råd og formanden for Kommissionen slås sammen i en præsidentskikkelse. Den folkelige opbakning til EU står og falder med, at man bruger samarbejdet til at få løst problemer, man ikke selv kan løse nationalt, og med ikke masse florumvunden symbolik. Det er heller ikke klogt, at en folkelig debat om EU's fremtid skal orkestreres i Bruxelles efter en paneuropæisk model. Det er bedre at afholde folkehøringer, som udvalget havde gjort, og på den måde inddrage befolkningen på en dansk måde.

Kenneth Kristensen Berth gentog sit spørgsmål om artiklen i The Guardian. Det var interessant at høre om Macrons tanker om fremtiden for EU. Han kunne forstå på statsministeren, at flere havde ide om, at der skulle tilrettelægges en diskussion om det, som Macron gerne ville. På den måde imødekom man Macron. Havde Macron selv offensivt havde gjort sig nogle tanker, som han havde indviet europæiske kolleger i, om, hvordan han forestillede sig, at man fik opfyldt de franske mål – f.eks. via et nyt konvent med en ny forfatnings-traktat – eller var det stadig bare korridorsnak?

Nikolaj Villumsen spurgte, om målet for regeringen var at lægge pres på den tyrkiske præsident? Hvis ja, skulle man bruge de midler, der lægger et reelt pres. Han kunne ikke se, at regeringens model lagde pres på Erdogan.

Statsministeren bekræftede, at målet var at skabe balance mellem realitet og formalitet for dermed at skabe forståelse hos befolkningen, og man ville også bidrage til at skabe et pres. EU-perspektivet fremstod ikke som værende en meget klar Erdoganprioritet.

Om artiklen i The Guardian sagde statsministeren, at det var svært at finde belæg for overskriften i selve artiklen, for citaterne fra finansministeren var klar: Det er et EU-27-forhandlingsbord, og vi forhandler samlet.

Statsministerens tolkning af Macrons Sorbonnetale var, at Macron ønskede, at dem, der ville være med, skulle melde sig, og at det så var i den kreds, man skulle udvikle det europæiske projekt yderligere. Mange af de fremsatte ideer og temaer var forekom ham relevante at diskutere: den europæiske ungdom, migration, vækst etc. De var dog også at finde på Bratislavadagsordenen, så statsministerens ønske var, at man på mødet skulle forholde sig til at bud fra Donald Tusk på, hvordan man kan arbejde med de temaer. Der var et ønske fra mange sider om, at man gav den slags diskussioner mere energi, så hans forventninger var, at der ville komme flere møder, end dem der umiddelbart var planlagt, så man på lederniveau kunne få en debat om de centrale temaer. Bekymringen gik på parallelspor uden for det institutionelle setup. Derfor var det også udgangen på det uformelle møde, som der ikke var formelle konklusion fra, at man skulle tale om det på den kommende uges møde, og at det var Rådets formands opgave at komme med bud på, hvordan man skulle håndtere diskussionen på en inkluderende måde med alle EU-27-lande.

Nikolaj Villumsen mente, at det var et klart svar fra statsministeren. Fokus var ikke på at lægge pres, men på at få understreget, at Tyrkiet ikke skal med i EU. Det hjalp bare ikke oppositionen i Tyrkiet. Det forklarede også, hvorfor den danske regering lod forhandlingerne om toldunionen gå videre. I hans optik var det en forkert prioritering, for det afgørende måtte være at lægge pres på Erdogan for at stoppe den voldsomme undertrykkelse. Man risikerede, at situationen eskalerede yderligere.

Statsministeren svarede, at det ene ikke udelukkede det andet. Forhandlingerne om toldunionen lå stadig på bordet, men der lå de også helt stille.

Mødet sluttede kl. 11.56